

Vedlegg – innspill fra administrative arbeidsverksteder

1. God Oppvekst og godt liv
2. Klima- og miljøvennlig utvikling
3. Omstillingsdyktig næringsliv
4. Attraktive byer og steder
5. Mangfold og inkludering
6. Deltakende innbyggere

Forklaring:

Grønt: Forslag til Hovedmål

Lys blå: Forslag til delmål

Blå: Innspill, kommentarer og forslag til tema mv

Hva kjennetegner Drammen kommune i 2040, når vi har lykkes med God oppvekst og godt liv?

- Drammen har et godt og trygt oppvekstmiljø for barn og unge, har gode tjenester til alle innbyggere og er et godt og trygt sted å bli gammel.
- Drammen kommune er et attraktivt og dynamisk sted å leve med gode tjenester og aktiviteter gjennom hele livsløpet

1. Det finnes gode digitale kanaler inn og ut til kommunen, som sikrer medvirkning og nærhet til ledere og politikere.
2. Godt tilrettelagte nærmiljøer der alle kan føle seg trygge, inkluderende og allsidige.
3. Det skal være enkelt å delta. Alle skal bli møtt med forståelse og respekt. Mangfold skal bli aktivt brukt som ressurs. (Alder, Kjønn, kultur, "handicap" mm)
4. Sikre tilstrekkelige og tverrfaglige ressurser til god oppfølging av barn og unges opplæring, psykiske helse, deltakelse i aktivitet og inngang til arbeidsliv.
5. Attraktive og variert tilbud til aktiviteter og sosiale møteplasser for alle innbyggere, på tvers av generasjoner, etnisitet og levekår
6. Drammen har gode lokale tjenester med kompetanse som møter innbyggernes behov
7. Alle skal få et aktivitetstilbud tilpasset alder, livssituasjon og interesse som f.eks. fysisk aktivitetstilbud, bibliotek og knutepunkt. Enkel digital påmelding til aktiviteter.
8. Kommunen og frivilligheten samarbeider om tjenester og fritidstilbud, frivillighet forankret.

Generelt:

- Tidlig innsats fra de yngste til de eldste
- Kompetanseheving. Kompetanse i første ledd ut mot bruker/innbygger.
- Tettere samarbeid mellom Høgskolen, bedrifter og kommunen når det gjelder praksisplasser, lærlinger og vikarer i barnehage, skole og helse- og omsorg.
- Sikre gode fagmiljøer slik at tjenestene blir gode
- Sikker og trygg digital plattform som understøtter kommunens tjenester
- Tilrettelegge for transporttilbud, gode ,attraktive sykkelanlegg, og sikre kritisk infrastruktur.
- Det er viktig å koordinere frivillig innsats og følge opp frivillige profesjonelt.

Aktivitet

- Alle barn og unge har aktivitetstilbud (også uten foreldrestøtte)
- Tilrettelegge for egenorganisert aktivitet for alle generasjoner, møteplasser utenom idretten
- Mulighet for besøksvenner / familier slik at man kan gi/motta hjelp

Skoler/barnehager

- Færre elever per kontaktlærer, mindre barnegrupper i barnehagene
- Åpen hall for ungdom som ikke er i organisert idrett/Tilrettelegge for egenorg. aktivitet
- Flere fagpersoner inn i oppfølging av barn og unge med psykiske problemer i skoler og barnehager.
- Foreldre-veiledning satt i system i barnets første leveår (Cos-p)
- Ungdomsloser for barn med skolevegring, og tilbud om arbeidstrening.

Nærområder

- Grønne fellesrom, parker og utmark som innbyr til fritidsaktiviteter
- Miljøvennlige reiser og vaner - bilen og dens parkeringsplasser kan ikke alltid vinne
- Viktig at alle kommunedelene har en uformell møteplass som er åpen for alle aldersgrupper, gjerne med voksenpersoner i nærmiljøene.

Eldre

- Boliger som er tilpasset, kommunen skal være seniorvennlig.

Hva kjennetegner Drammen kommune i 2040, når vi har lykkes med klima- og miljøvennlig utvikling?

- I 2040 er Drammen et sirkulært og klimarobust levutslippssamfunn, med ren luft, rent vann og et rikt naturmangfold, der det er enkelt å velge miljøvennlig
 - I 2040 er Drammen et klimarobust samfunn, med lave utslipp, ren luft, rent vann, høyt naturmangfold, hvor innbyggerne er stolte av byens miljøløsninger
1. Drammen skal ivareta og legge til rette for økt naturmangfold, ivareta og utvikle eksisterende vegetasjon og grønstruktur, kulturminner og rekreasjonsressurser på land og i vannmiljø.
 2. Drammen kommune skal ha ren luft og rene vassdrag med et sunt og levende vannmiljø
 3. I 2040 har Drammen kommune kortreist, klima- og miljøvennlig matproduksjon
 4. Drammens evne til å tåle klimaendringer er styrket fram mot 2040, og kommunen utvikles slik at den er rustet for de endringene som forventes fram mot 2100
 5. Drammen skal redusere sine direkte klimagassutslipp med 55 % innen 2030, sammenliknet med 2009, og Drammens bidrag til klimagassutslipp utenfor kommunen er betydelig lavere i 2030 enn i 2020.
 6. I 2040 har Drammen kommune en arealbruk, stedsforming og transportinfrastruktur som prioriterer gående, syklende og kollektivreisende.
 7. Drammen kommune skal bruke sitt handlingsrom for å være en pådriver for klima- og miljøvennlig samfunnsomstilling.
 8. Drammen kommune er en pådriver og forbilde for stolte, engasjerte og miljøbevisste innbyggere

I tillegg til alternative målformuleringer over, ønsker fagmiljøene at kommunestyret tar med seg følgende utfordringer og tema videre:

- A. Hvordan skal Drammen kommune følge opp FNs bærekraftsmål gjennom kommuneplanarbeidet?
- B. Det anbefales å inkludere følgende temaområder i kommuneplanen: utslippsreduksjon, klimatilpasning, sirkulær økonomi, naturmangfold og ren natur.
- C. Klima – Drammen kommune er klimanøytral, med lavt utslipp fra transport, industri, byggeplasser og avfall. Drammen ser aktivt til Future built's arbeid og benytter kompetansen.
- D. Sirkulære løsninger er førstevalget for kommunen, næringslivet og innbyggerne. Drammen kommune legger til rette for redusert forbruk, mindre avfall, mer ombruk, mer resirkulering (sirkulær økonomi). ***Vi skal tilrettelegge for økt grad av sirkulær ressursbruk gjennom ombruk og delingsløsninger, slik at både forbruk og avfall reduseres***
- E. Klimatilpasning: Drammen kommune er sikret mot flom gjennom god overvannshåndtering. Nedbygging av vannabsorberende arealer kompenseres med lokale naturbaserte løsninger som drenerer, leder og fordreier overvann. Bevaring av blågrønne strukturer som vann og vassdrag, myrer og våtmarker, skog samt vegetasjon i by- og tettstedet.
- F. Natur – Drammen skal være en arealnøytral kommune, som ivaretar landskapsbildet med et rikt naturmangfold gjennom aktiv forvaltning, skjøtsel, kartlegging og vern av naturtyper og arter. Naturrestaurering. Bekjempe uønskede fremmede arter. Etablere markagrense.
- G. Ren natur- Drammen kommune har redusert lys-, luft- og støyforurensning og har rent vann som sikrer god folkehelse og biologisk mangfold. Gamle og nye miljøgifter er tatt ut av sirkulasjon i sediment og forurensede avrenning til vassdrag er stanset. Kommunen forhindrer forsepling og bidrar til opprydning.
- H. Blågrønne strukturer - ivareta, utvide og tilrettelegge for blågrønne strukturer i bebygde områder, på en måte som ser overvannshåndteringen, temperaturmessig og ivaretaelse av historisk minnetid

Hva kjennetegner Drammen i 2040, når vi har lyktes med Omstillingsdyktig næringsliv?

- Drammen kommune er en attraktiv og omstillingsdyktig kommune for etablering og videreutvikling av et mangfoldig, inkluderende og bærekraftig næringsliv.
- Drammen er kjent som et bærekraftig næringsssentrum som har et godt samarbeid mellom utdanning, forskning og næring, og flere bedrifter flytter inn enn ut av Drammen. Drammen lykkes med å holde på kompetanse ved å kunne tilby relevante jobber til de som har studert i byen.

1. Kommunen benytter hele sitt handlingsrom og sine roller som tjenestetilbyder, eier, innkjøper, arealplanlegger og gjennom nettverk og samarbeid - for å fremme et grønt, innovativt, og omstillingsdyktig næringsliv.
2. Drammen kommune har videreutviklet samarbeidet med næringsliv, skoler og utdanningsinstitusjoner, og har et attraktivt og variert utdanningstilbud som utdanner fagfolk og akademikere i takt med behovet i det lokale og regionale arbeidsmarkedet.
3. Drammen kommune har langsiktige strategier, mål og tiltak knyttet til samarbeid, stimulering og utvikling av næringer med et mangfold innen kunst- og kultursektoren, rettet mot alle deler av befolkningen hvilket fremmer aktive lokalmiljø.
4. I Drammen samarbeider offentlige, private og frivillige aktører om et arbeidsliv som fremmer mangfold, inkludering og deltagelse i verdiskapende arbeid.
5. Drammen kommune er en grønn, næringsvennlig kommune med attraktive rammebetingelser og soner for variert næringsutvikling og etablering.
6. Drammen kommune skaper rom for et mangfoldig næringsliv for innbyggere med ulik kompetanse og utdanningsnivå.

Forutsigbare rammebetingelser	<p>Drammen kommune gir forutsigbare rammebetingelser og er en pådriver i arbeidet for overgangen til lavutslippssamfunnet og en sirkulær økonomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen som arealplanlegger – fremmer grønn næringsutvikling, inkl. forutsigbar og rask byggesaksprosess. • Kommunen som tjenestetilbyder – ser grønn innovasjon, sirkulære løsninger i sammenheng med sin tjenesteproduksjon i samarbeid med næringslivet. • Kommunen som eier – gjennom sine arealer, bygg, foretak, kommuneide selskaper og utleie fremmer et næringsliv med grønne, innovative, sirkulære løsninger. • Kommunen som innkjøper – bruker anskaffelser som virkemiddel gjennom dialog med næringslivet for å fremme sirkulære løsninger og grønn innovasjon, også gjennom et samarbeid med Leverandørutviklingsprogrammet og FOU prosjekter. • Nettverk og samarbeid – Drammen kommune samarbeider med næringslivet innen alle sektorer og med FoU-miljøer for å fremme grønn innovasjon, sirkulære løsninger.
-------------------------------	--

Attraktivt, fremtidsrettet og nyskapende næringsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen er attraktiv for et næringsliv som fremmer grønn innovasjon og grønn teknologi - med utvikling av sirkulære løsninger/produkter/tjenester med lavt klima og miljøavtrykk. • Kommunen sikrer tilstrekkelige, egnede arealer og infrastruktur for enkel etablering og vekst innen bærekraftige fornybare næringer og sirkulære løsninger – produkter – og tjenester. • Kommunen tilbyr kommunale tjenester med høy servicegrad og konkurransedyktige avgifter. • Næringslivet i Drammen er norgesledende innen sirkulær-økonomi og delingsøkonomi. • Kommunen har effektive, grønne mobilitets- og logistikkløsninger, tilrettelagt for miljøvennlige alternativer for transport til og fra arbeidsplasser i byen. • Kommunen legger til rettefor gründervirksomhet, enkeltmannsforetak og næring. • Kommunen samarbeider med næringslivet for å etablere gode gründer- og mentorprogrammer. • Kommunen har varierte og attraktive boligområder med tilgang til service og tjenestetilbud. • Kommunen ivaretar en tydelig stedsidentitet (historisk og samtid). • Kommunen og næringslivet bidrar til å fremme møteplasser for organisert- og egenorganisert aktivitet. • Kommunen har lokale arbeidsplasser i kommunedelene så vel som i sentrum. • Kommunen har et helsecluster med mange nærings- og forskningsaktører på Brakerøya er nasjonalt kjent som et ledende og attraktivt miljø.
---	---

Inkludering, deltakelse	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen har et inkluderende arbeidsliv for alle der kommunen og næringslivet samarbeider om ordninger som kan gi de mest sårbare anledning til deltagelse i arbeidslivet. • Kommunen har målrettet veiledning av studiemuligheter fra tidlig alder i skolen, samt samarbeider med næringsliv og utdanningsinstitusjoner for å sikre tilgjengelig etterspurt kompetanse på alle nivåer i arbeidslivet. • Kommunen har et introduksjonssenter som er rettet mot å få deltakere ut i arbeid.
-------------------------	--

Teknologi, digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen er ledende innen smart-teknologi som et demokratisk verktøy. • Kommunen tilbyr effektive digitale løsninger for å forenkle kommunikasjon med kommunen. • Kommunen har dialog med næringslivet og involvering i utviklingsprosesser gjennom tjenestedesign.
---------------------------	---

Kultur	<ul style="list-style-type: none"> • I samarbeid med kulturnæringen skaper Drammen mer aktivitet og glede på sykehjemmene. • Kommunen bidrar til gode støtte- og tilskuddsordninger og relevante arenaer for kulturelle næringer.
--------	---

Hva kjennetegner attraktive byer og tettsteder i Drammen kommune i 2040?

- I 2040 er Drammen formet av tettsteder og lokalsamfunn som er sosialt og kulturelt bærekraftige, klimarobuste og verdiskapende, med attraktive grønne mobilitetsformer og møteplasser.
- Drammen skal være en trygg, grønn og attraktiv kommune å bo og jobbe i, med god tilgang til natur- og kulturopplevelser for alle innbyggere.

1. Blågrønn struktur (vann og vegetasjon) er viktig for folkehelse, klimatilpasning og naturmangfold. Den blågrønne strukturen skal bevares og utvikles i Drammen.
2. I 2040 er det enkelt og attraktivt for alle innbyggere i Drammen å gå, sykle og benytte kollektivtransport i hele kommunen.
3. Drammen er en trygg kommune, som sikrer langsiktighet og stabilitet, med en robust infrastruktur som kan tåle klimaendringer, befolkningsvekst og uforutsette hendelser.
4. I byer og tettsteder i Drammen kommune blir både gamle og nye kulturmiljøer respektert og tatt vare på for kommende generasjoner
5. I alle deler av Drammen er det gode muligheter for å delta i både organisert og uorganisert aktivitet og kultur.
6. Drammen involverer alle alders- og innbyggergrupper og vektlegger deres stemme når tjenester og aktiviteter som angår dem skal utformes.
7. Drammen kommune har variasjon av møteplasser for kommunikasjon og samskaping, for å bygge tillit og medvirkning mellom innbyggere, frivillighet, næringsliv og kommune.
8. Kommunen skal stimulere næringslivet med forutsigbare rammebetingelser, god infrastruktur og attraktive omgivelser.

Fagmiljøene ønsker at kommunestyret tar med seg følgende utfordringer og tema videre:

- A. Anbefalte overordna temaer som bør gjenspeiles i mål: *Arealdisponering. Grønn mobilitet. Sosial bærekraft. Stedsidentitet og kulturell bærekraft. Næring/arbeidsplasser.***
- B. Kulturarv er en ressurs:** må ivaretas i mål. Retten til egen kulturarv er viktig. Ivareta både kulturminner og mennesker. **Kulturell bærekraft:** viktig del av bærekraftmålene. Ivaretagelse av stedsidentitet og kulturarv. **Kulturminnemeldingen** mangler i avsnitt om nasjonale føringer i planprogram. Bør inkluderes.
- C. Arealdisponering:** Arealnøytralitet ved å gjenbruke allerede utbygde arealer, ikke bygge ut natur. Ivareta naturmangfold, matjord og kulturminner, og gjenbruke eksisterende bygningsmasse. **Fortetting og knutepunktutvikling:** nærhet til tjenester. Høy arealutnyttelse. **Samordnet bolig-, areal-, transportutvikling.**
- D. Redusere klimagassutslipp og forurensning:** Støy og lokal luftforurensning. Etablere nullutslippsområder.
- E. Byøkologi:** kobling mellom det menneskeskapte og naturens systemer. **Klimarobust/klimatilpasning:** Benytte **naturbaserte løsninger/blågrønne løsninger**, som grønne tak, regnbed, o.l. Kan avlaste avløpssystemer. Stort etterslep i behov for fornyelse av VA-nettet. God vannkvalitet/nok vannmengde til innbyggerne er viktig.
- F. Sosial bærekraft i fokus:** mangfold, bekjempe ulikhet, integrering, dialog, deling, fellesskap, fritid, møteplasser, samhandling, tillit, delingsløsninger, fellesløsninger, boligpris. Viktig med dialog, tillit og muligheter for alle, i et stadig mer polarisert samfunn. Økende sosiale forskjeller og "ekkokammere" drar oss i feil retning. Bruke **FutureBuilt**s kriterier for sosial bærekraft som inspirasjon.
- G. Sirkulær økonomi:** Delingstjenester, gjenbruk, ombruk. Eks: felles verktøybod/gjesterom/takterrasse, bildeling, o.l. Sosiale møteplasser som stimulerer til sirkulær ressursbruk, eks gjenvinningsstasjoner i bydelene.
- H. Offentlige byrom og bygg:** etableres av høy kvalitet, som er attraktive for aktivitet, tilbud, sambruk og opphold for alle aldersgrupper. **Møteplasser:** Forme gode, varierte møteplasser, organiserte og uorganiserte. Lekeplasser i naturmaterialer. Eks: **Urbant landbruk:** møteplass og matsikkerhet, trivsel og biologisk mangfold.
- I. Levekår og ulikhet:** Menneskerettighetstilnærming. Tiltak mot fattigdom. Fritidskort o.l. som reduserer økonomiske barrierer for deltakelse. Utjevne forskjeller slik at alle får delta i sitt nærmiljø. **Fritidstilbud til barn og unge:** viktig med god oversikt over fritidsaktiviteter, kulturtilbud, lag og foreningsliv i det enkelte lokalmiljø. Samarbeid mellom skole og nærmiljø (inkl. lag og foreninger) er viktig for å sikre at alle barn får ta del i sosiale fellesskap på fritiden uavhengig av økonomi. Kommunen låne ut lokaler til aktivitet, holde kostnadene lave.
- J. Tilrettelegge for næringsliv:** Beholde/tiltrekke arbeidsplasser. God infrastruktur (bil,båt,bane). Forutsigbarhet.
- K. Langsiktig økonomisk bærekraft:** avhengig av realiserte klima og miljømål, og et sosialt bærekraftig samfunn.
- L. Verdier for god by/tettstedsutvikling:** Samskaping og styrking av relasjoner. Tillit, åpenhet, samarbeid på tvers.
- M. Digital medvirkning:** bør brukes i arbeid med mål for å fremme økt medvirkning og innsyn. Effektive og besparende prosesser for både innbyggere, næringsliv og kommunen.
- N. Særtrekk ved Drammen, som utfordrer oss:** Tidvis dårlig luftkvalitet og vannkvalitet i elva. Store boligområder med mange innbyggere, mangelfull tilrettelegging for gående/syklende. Få kunnskapsbaserte arbeidsplasser. Lange skolereiser for mange. For dyre boliger, for svakt bygningsvern og for mange like boligkomplekser i sentrumsområdene, uten særpreg/identitet. Kulturminneverdier viktig for omdømme og stedsutvikling.

Hva kjennetegner Drammen kommune i 2040, når vi har lykkes med Mangfold og inkludering?

Alle innbyggere i Drammen har høy tillit til hverandre, *føler seg sett, hørt og forstått*, deltar i samfunnet og opplever mestring i aktiviteter, jobb eller fritid. Drammen har nære og bærekraftige møteplasser hvor alle kan føle tilhørighet og relevans, og har de beste oppvekstvilkårene for barn og unge i Norge.

- MEDBORGERSKAP:** Alle føler seg sett, hørt, forstått og respektert. Det er god kultur for medborgerskap i Drammen. Vi bruker ikke lenger begrepene integrering og inkludering.
- OPPVEKST:** Vi skal fange opp utfordringer hos enkeltindivider og blant familier tidlig, jobbe målrettet mot psykisk helse, fullføring av utdanning og inkludering i mestringsarenaer og arbeidsliv. Dette forutsetter gode oppvekstvilkår, tidlig innsats og sømløse overganger, dvs. tett samarbeid og kontinuitet mellom aktuelle instanser og aktuelle familier, beboere eller grupper. Vi har trygge, nære og gode møteplasser til alle barn og unge.
- RESSURS:** Drammen kommune tilrettelegger for å få frem den enkeltes potensial gjennom flere måter å komme i arbeid og/eller aktivitet, og jobbe på tvers for å ressursmobilisere de som faller utenfor. Målet er å være god på å se, og få frem den enkeltes potensial. Det stimuleres til et levende og inkluderende frivillig-, kultur- og næringsliv.
- GODE TILBUD:** Tilbudene er varierte, relevante og godt kjent for beboerne. Alle har mulighet til å delta; økonomi, reisevei eller tilgjengelighet skal ikke komme i veien.
- MØTEPLASSER:** Vi har et samfunn der alle møtes på tvers av sosiøkonomisk bakgrunn og etnisitet, med gode møteplasser for alle i alle kommunedeler. Kommunen bistår med god tilrettelegging, informasjon og veiledning, og det utføres jevnlig kartlegging av behovene for tilbudene og tjenestene.
- FELLESSKAP:** Et samfunn der alle kan møtes på tvers av ulik bakgrunn og interesser, med gode møteplasser i alle kommunedeler.

- Aktiv medvirkning/involvering av innbyggerne. Ulike mennesker betyr ulike behov. Målgruppene må derfor alltid aktivt involveres, særlig de som sjeldent blir hørt
- Invitere til små møter, hvor også innbygger som til vanlig ikke sier mye får mulighet til å bidra med sin kunnskap og erfaring
- Bruk enkelt språk
- Viktigheten av møteplasser for dialog, tilhørighet og brobygging. Bruk knutepunktene.
- kontakt via sosiale medier
- Ikke presenter ferdig opplegg. Ha plass til innbyggernes innspill
- Lytt til og Inviter med barn, unge og foresatte i prosessen. Deres stemmer må bli hørt. Bruk skolene.
- Skap meningsfulle arenaer hvor unge voksne kan få brukt sine ressurser, vokse og bidra i samfunnet. Styrk de kommunale ungdomshusene som er en viktig arena for å forebygge utenforskap
- Sørg for arenaer hvor barn og unge med store tilretteleggingsbehov blir ivaretatt og får muligheter til å bidra inn i samfunnet
- Lav terskel for å oppsøke og gratis
- Tverrfaglig samarbeid for å nå ut til nye innbyggergrupper, og for å skape nye gode tilbud
- Ansatte i Drammen kommune må ha mangfoldskompetanse
- Lytt til interesseorganisasjoner som kjenner utfordringene
- Ha kontinuerlig dialog med minoritetsmiljøer
- Avdekk skjult/normalisert diskriminering og iverksett tiltak mot dette

Hva kjennetegner Drammen kommune i 2040, når vi har lykkes med Deltakende innbyggere?

1. I 2040 har Drammen stolte innbyggere. Det er enkelt og attraktivt å delta og engasjere seg i nærmiljøet, frivilligheten, politikken og i aktuelle saker. Deltakelsen gir synlige resultater.
2. Drammen kommune skal være en samskapende kommune - som setter ansatte, politikere, innbyggere og næringsliv i stand til sammen å finne ut av hvordan behov og utfordringer skal løses.

1. Som innbygger opplever jeg at jeg kan påvirke, bidra og delta i fellesskapet
2. Det utvikles/tas i bruk en innbyggerapp som gjør det enkelt for den enkelte å delta, ha oversikt, følge saker som angår den enkelte og fellesskapet
3. Innbyggere møtes ofte på fellesarenaer i sitt nærmiljø
4. Gode fysiske og digitale løsninger med klare og forutsigbare rammer som gjør samskaping enkelt på tvers av roller, tilhørighet, alder og funksjonsevne
5. Informasjon, prosesser og medvirkning i kommunen skal være lett tilgjengelig ved f.eks bruk av teknologiske løsninger og visualisering
6. Frivilligheten har gode vilkår i Drammen
7. Alle kommunedeler har attraktive møteplasser, hvor alle innbyggere er inkludert og bidrar
8. Kommunen legger til rette for at alle kan delta og bidra ut i fra sitt ståsted og forutsetninger.

Tre deltakere fra arbeidsverkstedet + lokaldemokratikoordinator har i etterkant bearbeidet materialet og justert hovedmål/delmål for i enda større grad å ivareta:

- politiske føringer gitt i politisk verksted 1
- politisk vedtatte dokumenter
- faglige råd/innspill fra administrativt arbeidsverksted
- et tydeligere skille mellom mål og tiltak (virkemidler)

Justerte forslag til hovedmål

1. I 2040 har Drammen aktive lokalsamfunn der det er enkelt å medvirke og interessant å delta, både i nærmiljøet, frivilligheten, lokaldemokratiet og i tjenesteutvikling. Deltakelsen gir synlige resultater.
2. Drammen kommune er en samskapende kommune der innbyggere, lag/foreninger, næringsliv, politikere og ansatte finner gode løsninger sammen.

Justerte forslag til delmål

1. Innbyggere opplever et samfunn preget av gjensidig tillit, hvor alle har lik mulighet til deltakelse, blir hørt, tar ansvar og bidrar til fellesskapet.
2. Alle har reell mulighet til å påvirke beslutningsprosesser som angår en selv (påvirkning).
3. Det er både ønsket og enkelt å medvirke i utviklingen av den nye kommunen, særlig der man bor (medvirkning).
4. Det er motiverende og attraktivt å delta i partipolitisk arbeid (vitalisering).
5. Kommunen er åpen, tilgjengelig og transparent, og informasjon er lett tilgjengelig ved bruk av teknologiske løsninger og visualisering.
6. Alle kommunedeler har attraktive møteplasser som innbyggerne aktivt bruker og er med på å utvikle.
7. Frivillige lag og foreninger har bred deltakelse og gode vekstvilkår, fordi kommunen har en tydelig, ubyråkratisk og samordnet frivillighetspolitikk.
8. Kommunen har kompetanse, kultur og er innovative i arbeidet med deltakende innbyggere

Andre faglige råd/innspill målarbeid:

- Alle er med! = slagord og forslag til nytt navn på politikkområde
- Bør deltakende innbyggere være et eget politikkområde eller handler det mer om ny arbeidsform som gjelder alle politikkområdene?
- Bør man ha med effektmål som gjør at kommunen kan måle om man er på rett vei (f.eks. valgdeltakelse)?